

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mnvp@gov.si
www.mnvp.gov.si

Številka:	35008-2/2006-MOP-653
Ljubljana, dne	5. 6. 2025
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si	
Zadeva:	Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina)
1. Predlog sklepov vlade:	
Na podlagi prvega odstavka 93. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24 in 25/25 – odl. US) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela naslednji S K L E P : Vlada Republike Slovenije sprejme Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina), ki se objavi na spletnih straneh prostorskega informacijskega sistema. Barbara Kolenko Helbl GENERALNA SEKRETARKA	
Priloga:	
– Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina)	
Prejmejo:	
– Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za prostor in graditev (gp.mnvp@gov.si);	
– Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (gp.mope@gov.si);	
– Ministrstvo za infrastrukturo (gp.mzi@gov.si)	
– Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (gp.mkgp@gov.si);	
– Ministrstvo za kulturo (gp.mk@gov.si);	
– Ministrstvo za zdravje (gp.mz@gov.si);	
– Ministrstvo za digitalno preobrazbo (gp.mdp@gov.si);	
– Občina Žalec (glavna.pisarna@zalec.si);	

– Mestna občina Celje (mestna.obcina@celje.si); – Občina Radeče (info@radece.si); – Občina Laško (obcina@lasko.si); – Občina Sevnica (uprava@obcina-sevnica.si); – Občina Mokronog Trebelno (obcina@mokronog-trebelno.si); – Mestna občina Novo mesto (mestna.obcina@novomesto.si); – Občina Šentrupert (obcina@sentrupert.si); – Občin Mirna (obcina@mirna.si); – Občina Trebnje (obcina.trebnje@trebnje.si); – Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija RS za infrastrukturo (gp.drsi@gov.si) V vednost: – Ministrstvo za finance (gp.mf@gov.si); – Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo (gp.svz@gov.si); – Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje (gp.ukom@gov.si).
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v Državnem zboru RS z obrazložitvijo razlogov: /
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva: – Jože NOVAK, minister, – mag. Miran Gajšek, državni sekretar, – dr. Nataša Bratina, generalna direktorica Direktorata za prostor in graditev – Ana VIDMAR, vodja Sektorja za državno prostorsko načrtovanje, – Barbara Leskovar, vodja Oddelka za načrtovanje prometnih in energetske ureditev
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu Državnega zbora RS:
5. Kratek povzetek gradiva:
Pripravljaivec pripravi sklep, s katerim v skladu s 93. členom Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24 in 25/25 – odl. US v nadaljevanju: ZUreP-3) določi naloge v zvezi z aktivnostmi, potrebnimi za pridobitev vseh podatkov in strokovnih podlag, za katere je bilo v smernicah ugotovljeno, da naj se z namenom upoštevanja predpisov pridobijo in uporabijo pri načrtovanju v pobudi predvidenih prostorskih ureditev, določi pa tudi roke in financiranje. Sklep v skladu s prvim odstavkom 93. člena ZUreP-3 sprejme Vlada Republike Slovenije. Sklep v skladu z drugim odstavkom 93. člena ZUreP-3 vsebuje navedbo vrste postopka državnega prostorskega načrtovanja, cilje načrtovane prostorske ureditve, opis načrtovane prostorske ureditve z osnovnimi značilnostmi ter okvirnim območjem in občinami, na območju katerih bo predvidoma načrtovana prostorska ureditev, navedbe o pobudniku in investitorju državnega prostorskega načrtovanja, nosilcih urejanja prostora, ki sodelujejo pri izvedbi državnega prostorskega načrtovanja, obveznost izvedbe postopkov celovite presoje in presoje vplivov na okolje, obveznosti vseh udeleženi v postopku v zvezi s pripravo državnega prostorskega načrtovanja, ter seznam strokovnih podlag in način pridobitve strokovnih rešitev.

Predmet državnega prostorskega načrtovanja je umestitev državne ceste med AC A1 Maribor–Ljubljana (pri Celju) in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu. Osnovni cilj nove prometne povezave je zagotoviti ustrezno medsebojno povezanost središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem prostoru tretje razvojne osi (v smeri od severne proti jugovzhodni Sloveniji – od meje z Avstrijo do meje s Hrvaško). Hkrati je cilj srednjega dela tretje razvojne osi prometnica, ki bo omogočila navezavo pomembnih lokalnih središč v obravnavanem območju na ustrezne razvojne povezave in bo pomenila razbremenitev sedanjih prometnic, ki ne omogočajo ustreznih pogojev za sodoben in varen promet.

Območje prostorske ureditve posega na območje občin: Žalec, MO Celje, Laško, Radeče, Sevnica, Mokronog Trebelno, MO Novo mesto, Šentrupert, Mirna in Trebnje.

Faza v postopku priprave državnega prostorskega načrta je faza dopolnitve študije variant (priprava strokovnih podlag, dopolnitve študije variant / predinvesticijske zasnove in dopolnitve okoljskega poročila). Na podlagi vseh usklajevanj sta v strokovnih podlagah in dopolnitvi študije variant / predinvesticijski zasnovi obravnavani dve varianti: optimizirana OPNVR in kombinirana varianta 2. Optimizirana OPNVR je novogradnja, kombinirana varianta 2 pa poteka delno po trasah obstoječih cest, delno po novih trasah. Na delih, kjer je z rekonstrukcijo možno obstoječo traso ustrezno preurediti, poteka varianta po trasi rekonstruirane obstoječe ceste. Na delih, kjer to ni možno ali zaradi drugih razlogov to ni smotno, je potek načrtovan po novi trasi.

Skladno z navedenim se nadaljuje priprava državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (tretja razvojna os – srednji del) za celotno obravnavano območje (načrtuje se po V in Z strani Celja). V strokovnih podlagah in dopolnitvi študije variant / predinvesticijski zasnovi se obravnavata dve varianti: optimizirana OPNVR in kombinirana varianta 2.

6. Presoja posledic:

a)	na javnofinančna sredstva v višini, večji od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike	NE
e)	na socialno področje	NE
f)	na dokumente razvojnega načrtovanja: – na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, – na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna, – na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij.	NE

7.a Predstavitve ocene finančnih posledic, višjih od 40 000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic:

	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				

Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javna finančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP/ Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
Direkcija RS za infrastrukturo	2415-07-0035 NOVO Tretja razvojna os (osrednji del: Celje - NM)	995810 Državno cestno omrežje – namenski viri	176.476,76	655.000,00
SKUPAJ:				
II.b Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovila s prerazporeditvijo iz:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP/ Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	
SKUPAJ:				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				

II. Finančne posledice, ki so načrtovane za državni proračun		
II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:		
Projekt 2415-07-0035 OBVO NOVO Tretja razvojna os (osrednji del: Celje - NM) je uvrščen v Načrt razvojnih programov proračunskega uporabnika Direkcije RS za infrastrukturo in se bo financiral iz proračunskih virov: PP 995810 Državno cestno omrežje – namenski viri.		
II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:		
II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:		
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40 000 EUR:		
Pojasnjeno v točki II. a		
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:		
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:		NE
- pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.		
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:		
– Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE		
(9. Predstavitev sodelovanja javnosti:		
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja		NE
Razlogi za neobjavo:		
Predlog sklepa predhodno ni bil objavljen na spletni strani predlagatelja, tako tudi niso bile podane oz. prejete pripombe ali predlogi civilne družbe.		
V skladu z ZUPUDPP je bila v času od 4. oktobra 2016 do 4. novembra 2016 javno razgrnjena Dopolnitev študije variant/predinvesticijske zasnove s predlogom najustreznejše variante za cesto med AC A1 Maribor – Ljubljana in AC A2 Ljubljana – Obrežje pri Novem mestu, ki jo je pod številko projekta RC-552/10-ŠV avgusta 2016 izdelal Razvojni center Planiranje d.o.o Celje in Dopolnitev okoljskega poročila za tretjo razvojno os – osrednji del (OPNVR, V1 in V2)«, ki ga je pod številko projekta 1214 avgusta 2016 izdelal Oikos d.o.o. Kamnik.		
V sklopu javne razgrnitve so potekale javne obravnave:		
– 11. 10. 2016 s pričetkom ob 15.00 v dvorani Ekomuzeja hmeljarstva in pivovarstva, Cesta Žalskega tabora 2, 3310 Žalec, – 11. 10. 2016 s pričetkom ob 18.00 v sejni sobi pod dvoranami Mestne občine Celje, Trg celjskih knezov 9, 3000 Celje, – 12. 10. 2016 s pričetkom ob 15.00 v sejni sobi Občine Radeče, Ulica Milana Majcna 1, 1433 Radeče, – 12. 10. 2016 s pričetkom ob 18.00 v Kulturnem centru Laško, Trg svobode 6, 3270 Laško,		

– 18. 10. 2016 s pričetkom ob 15.00 v dvorani Upravno kulturnega centra, Pod gradom 2, 8230 Mokronog, – 18. 10. 2016 s pričetkom ob 18.00 v Kulturni dvorani Sevnica, Kvedrova c. 25, 8290 Sevnica, – 20. 10. 2016 s pričetkom ob 15.00 v dvorani Metelkovega doma, Škocjan 35, 8275 Škocjan, – 20. 10. 2016 s pričetkom ob 18.00 v dvorani Družbenega doma Šmarjeta, Šmarjeta 66, 8220 Šmarješke Toplice, – 25. 10. 2016 s pričetkom ob 18.00 v dvorani šolskega centra Grm- center biotehnike in turizma, Sevnica 13, 8000 Novo mesto.		
V skladu z določbami ZUreP-3 bo v nadaljnji postopek priprave državnega prostorskega načrta vključena tudi vsa zainteresirana javnost.		
10.	Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11.	Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE

Jože NOVAK
MINISTER

Priloge:

- JEDRO GRADIVA 1: Predlog Sklepa o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina)
- JEDRO GRADIVA 2: Obrazložitev k sklepu o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina)

JEDRO GRADIVA 1:

Na podlagi prvega odstavka 93. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. [199/21](#), [18/23](#) – ZDU-1O, [78/23](#) – ZUNPEOVE, [95/23](#) – ZIUOPZP, [23/24](#), [109/24](#) in [25/25](#) – odl. US) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... pod točko ... sprejela

S K L E P

o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina)

I. Vrsta postopka državnega prostorskega načrtovanja

Postopek priprave in sprejetja državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina) se izvede na podlagi 91. do 97. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24 in 109/24; v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3).

Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta (v nadaljnjem besedilu: DPN) za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina) je pripravljen na podlagi pobude takratnega Ministrstva za promet z dne 25. 1. 2006. Predlog sklepa je v skladu z drugim odstavkom 92. člena ZUreP-3 pripravila projektna skupina.

II. Cilj načrtovane prostorske ureditve

Osnovni cilj načrtovane prostorske ureditve – srednjega dela tretje razvojne osi je prostorska umestitev državne ceste med AC A1 Maribor–Ljubljana (pri Celju) in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu. Tretja razvojna os je prometna povezava, ki poteka v smeri od severne proti jugovzhodni Sloveniji (od meje z Avstrijo do meje s Hrvaško). Predmetni državni prostorski načrt obravnava srednji del tretje razvojne osi.

III. Opis načrtovane prostorske ureditve z osnovnimi značilnostmi ter okvirno območje in občine, na območju katerih bo predvidoma načrtovana prostorska ureditev

Predmet državnega prostorskega načrtovanja je umestitev državne ceste med AC A1 Maribor–Ljubljana pri Celju in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu. Osnovni cilj nove prometne povezave je zagotoviti ustrezno medsebojno povezanost središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem prostoru tretje razvojne osi (v smeri od severne proti jugovzhodni Sloveniji – od meje z Avstrijo do meje s Hrvaško). Hkrati je cilj srednjega dela tretje razvojne osi prometnica, ki bo omogočila navezavo pomembnih lokalnih središč v obravnavanem območju na ustrezne razvojne povezave in bo pomenila razbremenitev sedanjih prometnic, ki ne omogočajo ustreznih pogojev za sodoben in varen promet.

Območje prostorske ureditve posega na območje občin: Žalec, MO Celje, Laško, Radeče, Sevnica, Mokronog Trebelno, MO Novo mesto, Šentrupert, Mirna in Trebnje.

Faza v postopku priprave državnega prostorskega načrta je faza dopolnitve študije variant (priprava strokovnih podlag, dopolnitve študije variant / predinvesticijske zasnove in dopolnitve okoljskega poročila). Postopek priprave državnega prostorskega načrta poteka skladno z določili ZUreP-3.

Na podlagi vseh usklajevanj sta v strokovnih podlagah in študiji variant / predinvesticijski zasnovi obravnavani dve varianti: optimizirana OPNVR in kombinirana varianta 2. Optimizirana OPNVR je novogradnja, kombinirana varianta 2 pa poteka delno po trasah obstoječih cest, delno po novih trasah. Na delih, kjer je z rekonstrukcijo možno obstoječo traso ustrezno preurediti, poteka varianta po trasi rekonstruirane obstoječe ceste. Na delih, kjer to ni možno ali zaradi drugih razlogov to ni smotno, je potek načrtovan po novi trasi. Skladno z navedenim se na območju Celja umesti državna cesta med AC A1 Maribor–Ljubljana pri Celju in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu, po V in Z strani Celja.

IV. Odločitev o načrtovanju v variantah z obrazložitvijo ter opis izvedljivih variant, ki se preverijo v študiji variant:

Strokovna rešitev načrtovane prostorske ureditve je bila utemeljena v Doplnitvi študije variant/predinvesticijske zasnove s predlogom najustreznejše variante za cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu, ki jo je pod številko projekta RC-552/10-ŠV avgusta 2016 izdelal Razvojni center Planiranje d.o.o Celje in je dopolnjena skladno s prejetimi mnenji nosilcev urejanja prostora in skladno s sprejetimi stališči do pripomb (št. 35008-2/2006 z dne 12. 7. 2017).

Poteka izdelava dopolnitve strokovnih podlag, dopolnitve študije variant/predinvesticijske zasnove in dopolnitve okoljskega poročila po objavljenih stališčih do pripomb in predlogov, podanih v času javne razgrnitve in po pridobljenih mnenjih nosilcev urejanja prostora.

V. Odločitev o obveznosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje in presoje sprejemljivosti državnega prostorskega načrta

V postopku priprave državnega prostorskega načrta se, kot določa prvi odstavek 84. člena ZureP-3, izvede postopek celovite presoje vplivov na okolje.

VI. Udeleženci postopka državnega prostorskega načrta

1. **Pobudnik** je Ministrstvo za infrastrukturo, Direktorat za ceste in cestni promet, Tržaška cesta 19, Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: pobudnik).
2. **Pripravljaivec** sta Ministrstvo za naravne vire in prostor, Dunajska cesta 48, Ljubljana, in projektna skupina, ki jo je v ta namen imenoval minister za naravne vire in prostor (sklep št.: 35008-2/2006-MOP-635, z dne 12. 2. 2025)
3. **Investitor priprave državnega prostorskega načrta** je Ministrstvo za infrastrukturo, Direkcija RS za infrastrukturo, Hajdrihova 2a, 1000 Ljubljana (v nadaljnjem besedilu: investitor).
4. **Državni nosilci urejanja prostora**, ki sodelujejo pri pripravi državnega prostorskega načrta v okviru Projektne skupine so predstavniki naslednjih ministrstev:
 - Ministrstva za naravne vire in prostor,
 - Ministrstva za okolje, podnebje in energijo,
 - Ministrstva za infrastrukturo,
 - Ministrstva za kulturo,
 - Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
 - Ministrstva za zdravje,
 - Ministrstva za obrambo in
 - Ministrstva za digitalno preobrazbo.

Lokalni nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri pripravi državnega prostorskega načrta, so občine MO Celje in Novo mesto ter občine Laško, Mirna, Mokronog-Trebelno, Radeče, Sevnica, Trebnje, Šentrupert, in Žalec.

VII. Seznam podatkov in strokovnih podlag, ki se pripravijo v fazi priprave študije variant / predinvesticijske zasnove in v fazi priprave državnega prostorskega načrta:

V fazi priprave dopolnitve študije variant / predinvesticijske zasnove se izdelata:

- strokovne podlage (idejne rešitve), ki vključujejo gradbeno-tehnični, prometno-ekonomski, razvojno-urbanistični (prostorski) in elaborat o upoštevanju v okoljskem poročilu predvidenih ukrepov, oceno investicije in druge strokovne podlage, potrebne za vrednotenje,
- dopolnjeno okoljsko poročilo, vključno z vsemi posebnimi strokovnimi podlagami za njegovo izdelavo,
- dopolnjeno študijo variant / predinvesticijsko zasnovo,
- sintezni predlog najustreznejše variante.

V fazi načrtovanja predlagane rešitve oz. predloga DPN se izdelata:

- geodetski načrt,
- strokovne podlage (na nivoju nekdanjega idejnega projekta), potrebne za izdelavo državnega prostorskega načrta,
- predhodne arheološke raziskave na območjih, kjer podatki ne omogočajo presoje vplivov na arheološke ostaline (po metodah od 5 do 7 oziroma 8 do 13 na območjih registriranih arheoloških najdišč),
- dopolnjeno okoljsko poročilo, vključno z vsemi posebnimi strokovnimi podlagami za njegovo izdelavo,
- predlog državnega prostorskega načrta.

VIII. Obveznosti udeležencev glede zagotavljanja podatkov, strokovnih podlag in izvedbe postopka državnega prostorskega načrta ter s tem povezani roki in financiranje

1. Pobudnik:
 - sodeluje pri objavah javnih naznanil v posameznih fazah priprave državnega prostorskega načrta;
 - sodeluje pri pripravi vseh gradiv, potrebnih za izdelavo državnega prostorskega načrta;
 - se udeležuje vseh sestankov v zvezi s pripravo državnega prostorskega načrta ter javnih obravnav, razprav in drugih dogodkov v postopku priprave državnega prostorskega načrta
 - sodeluje pri pripravi gradiv za Vlado Republike Slovenije.
2. Projektna skupina opravlja naloge, ki jih določa ZUreP-3.
3. Investitor:
 - pripravi projektne naloge za dokumentacijo v postopku priprave državnega prostorskega načrta in jih pred izvedbo razpisov uskladi s pripravljavcem;
 - izbere izdelovalca te dokumentacije in strokovnih podlag za njeno izdelavo;
 - sodeluje pri pripravi dokumentacije ter gradiv za Vlado Republike Slovenije;
 - udeležuje se sestankov, javnih obravnav in drugih dogodkov v postopku priprave državnega prostorskega načrta, skupaj z izdelovalci dokumentacije, ki jo naroča;
 - naroči in plača dokumentacijo v postopku priprave državnega prostorskega načrta;
 - naroči in plača morebitne druge strokovne podlage, če se v postopku priprave državnega prostorskega načrta izkaže, da je njihova izdelava potrebna in utemeljena.

4. Roki in financiranje:
Roki za izvedbo posameznih aktivnosti še niso določeni. Investitor zagotovi sredstva za pripravo strokovnih podlag in dokumentacije v postopku priprave državnega prostorskega načrta.

IX. Aktivnosti v zvezi s sodelovanjem javnosti

Izvedejo se vse aktivnosti, ki jih določa ZUreP-3.

Št.

Ljubljana, dne ...

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

JEDRO GRADIVA 2:

O B R A Z L O Ž I T E V

K SKLEPU O PRIPRAVI DRŽAVNEGA PROSTORSKEGA NAČRTA ZA DRŽAVNO CESTO MED AC A1 MARIBOR–LJUBLJANA IN AC A2 LJUBLJANA–OBREŽJE PRI NOVEM MESTU (3. RAZVOJNA OS – SREDINA)

I. UVOD

1. Pravna podlaga za sprejem sklepa o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor - Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina) (v nadaljnjem besedilu: sklep)

V skladu s 93. členom Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. [199/21](#), [18/23](#) – ZDU-1O, [78/23](#) – ZUNPEOVE, [95/23](#) – ZIUOPZP, [23/24](#), [109/24](#) in [25/25](#) – odl. US v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3) pripravljavec pripravi sklep, s katerim določi naloge v zvezi z aktivnostmi, potrebnimi za pridobitev vseh podatkov in strokovnih podlag, za katere je bilo v smernicah ugotovljeno, da naj se z namenom upoštevanja predpisov pridobijo in uporabijo pri načrtovanju v pobudi predvidenih prostorskih ureditev, roke in financiranje.

Ko pripravljavec sklep uskladi s pobudnikom, ga, v skladu s prvim odstavkom 93. člena ZUreP-3, sprejme Vlada Republike Slovenije.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDVIDENIH REŠITEV

Predmet državnega prostorskega načrtovanja je umestitev državne ceste med AC A1 Maribor–Ljubljana (pri Celju) in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu. Osnovni cilj nove prometne povezave je zagotoviti ustrezno medsebojno povezanost središč mednarodnega, nacionalnega in regionalnega pomena v širšem prostoru tretje razvojne osi (v smeri od severne proti jugovzhodni Sloveniji – od meje z Avstrijo do meje s Hrvaško). Hkrati je cilj srednjega dela tretje razvojne osi prometnica, ki bo omogočila navezavo pomembnih lokalnih središč v obravnavanem območju na ustrezne razvojne povezave in bo pomenila razbremenitev sedanjih prometnic, ki ne omogočajo ustreznih pogojev za sodoben in varen promet.

Območje prostorske ureditve posega na območje občin: Žalec, MO Celje, Laško, Radeče, Sevnica, Mokronog Trebelno, MO Novo mesto, Šentrupert, Mirna in Trebnje.

Faza v postopku priprave državnega prostorskega načrta je faza študije variant (priprava strokovnih podlag, študije variant / predinvesticijske zasnove in okoljskega poročila). Postopek priprave državnega prostorskega načrta poteka skladno z določili ZUreP-3.

Na podlagi vseh usklajevanj sta v strokovnih podlagah in študiji variant / predinvesticijski zasnovi obravnavani dve varianti: optimizirana OPNVR in kombinirana varianta 2. Optimizirana OPNVR je novogradnja, kombinirana varianta 2 pa poteka delno po trasah obstoječih cest, delno po novih trasah. Na delih, kjer je z rekonstrukcijo možno obstoječo

traso ustrezno preurediti, poteka varianta po trasi rekonstruirane obstoječe ceste. Na delih, kjer to ni možno ali zaradi drugih razlogov to ni smotno, je potek načrtovan po novi trasi.

Na 16. koordinacijskem sestanku nosilcev urejanja prostora in projektnih skupin v postopkih državnega prostorskega načrtovanja za državne ceste, ki je potekal 19. 3. 2025 (zabeležka št. 024-3/2024-2560 z dne 27. 3. 2025) je bil za državni prostorski načrt za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (tretja razvojna os – srednji del) sprejet naslednji dogovor:

7. DS za prostor je seznanil prisotne, da je prišlo do preobrata na območju MO Celje na območju Polule, kjer je MO Celje v postopku priprave HHŠ za OPN uskladila potek trase vzhodne obvozne ceste na tem območju. Posledično se priprava DPN nadaljuje na območju MO Celje za zahodni in vzhodni krak trase državne ceste. MZL dopolni osnutek sklepa o pripravi DPN s podatki o vzhodnem in zahodnem kraku trase državne ceste in ga posreduje MNVP DzPG, ki ga posreduje v medresorsko uskladitev pobudniku in MF.

Skladno z navedenim se na območju Celja umesti državna cesta med AC A1 Maribor–Ljubljana (pri Celju) in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu tako, kot je bila načrtovana (po V in Z strani Celja) (slika 1).

Varianta optimizirana OPNVR

Začetek trase je v obstoječem avtocestnem priključku Lopata na avtocesti A1 Šentilj–Koper, ki se preuredi v razcep. Za razcepom Lopata se usmeri proti jugu in sledi obstoječi G1-5 do Levca, kjer je predviden nov priključek Levec, v katerem se na glavno cesto priključuje R2-447 Medlog–Žalec. Regionalno cesto prečka z viaduktom, ki hkrati premošča tudi železniško progo Celje–Velenje. V nadaljevanju zavije po dolini Šahovega in Lajnarjevega grabna v hrib Košnica, ki ga prečka s predorom »Hum«. Za njim sledi predor »Slomnik«, za katerim se trasa spusti proti Savinji v koridor obstoječe glavne ceste G1-5 Celje–Rimske Toplice–Zidani Most, kjer je predviden novi priključek »Tremenje«.

V priključku »Tremenje« se na cesto navezuje vzhodna celjska obvoznica, ki traso povezuje z avtocestnim priključkom Ljubečna na avtocesti A1 Šentilj–Koper in celjsko gospodarsko cono.

V nadaljevanju trasa prečka železniško progo Zidani Most–Celje–Maribor in glavno cesto G1-5. Nato poteka proti jugu, prečka okljuk reke Savinje in s predorom »Debro« po zahodni strani obide naselje Laško. Za predorom se spusti v dolino Rečice v kamnolom Kuretno, kjer je predviden nov priključek Laško. Za priključkom Laško trasa preide v predor »Strmca«, za njim pa v dolino Savinje nad obstoječo G1-5. Nad dolino reke Savinje se trasa spusti v smeri priključka Rimske Toplice in sledi južno od koridorja obstoječe železniške proge. Trasa nadalje preide v predor »Vrhe«, za katerim se spet približa železniški progi do Rimskih Toplic, nakar se odmakne od železniške proge in zavije proti vzhodu s predorom »Globoko«. Za predorom oz. za naseljem Loka trasa prečka reko Savinjo in ponovno poteka po koridorju obstoječe glavne ceste G1-5 do hriba Grmada, ki ga prečka s predorom »Grmada«. Za predorom »Grmada« ponovno prečka reko Savinjo in železniško progo ter sledi železniški progi po južni strani proge do Zidanega Mosta, kjer je predviden priključek »Zidani Most«. Za priključkom »Zidani Most« trasa preide v predor »Površnik« za njim pa v dolino reke Save in poteka v nadaljevanju severno od železniške proge Ljubljana–Zagreb mimo Radeč.

Trasa v nadaljevanju preide za prečkanjem Save na Dvorsko polje, kjer je načrtovan priključek Radeče. V nadaljevanju trasa poteka proti jugu v dolini Brunškega potoka, kjer se prilagajena desnemu robu doline, zavije v predor »Brunk«. Za predorom preide v dolino Kameniškega potoka. Na območju pritoka Turnščice trasa zavije v smeri naselja Birna vas

in se previje v sotesko potoka Vrbnica, kjer je tik pred njim načrtovan priključek Šentjanž. Skozi sotesko Vrbnice trasa poteka po desnem pobočju in pred naseljem Krmelj zavije desno in v nadaljevanju prečka potok Hija.

Naselje Tržišče trasa zaobide vzhodno v dolini potoka Sklepnic ter se s predorom »Tržišče« prebije v dolino Tržiškega potoka. Dolino Tržiškega potoka trasa zapusti s predorom »Laknice«. Tik za predorom je načrtovan priključek Laknice z deviacijo regionalne ceste. V nadaljevanju trasa poteka vzhodno od kamnoloma Dolenje Laknice in nadalje skozi predor »Čretež« v dolino potoka Lukovnik, po kateri poteka do vstopa v predor »Sela«. V nadaljevanju trasa poteka vzhodno od Čužnje vasi Mirenski hrib trasa zaobide po zahodnem pobočju, nato pa prečka dolino Radulje in se naveže na desno pobočje doline Veliki Lipovec. Dolino trasa zapusti s predorom »Nova Gora« in preide v dolino Lešnica in nadalje skozi predor »Golušnik«. Za predorom trasa zavije na južna pobočja Trške gore in se spušča proti avtocesti A2, kjer je na območju obstoječega priključka NM Zahod načrtovano novo izven nivojsko vozlišče z razcepom in priključkom z navezavami na avtocesto A2, zahodno obvoznico Novega mesta in regionalno cesto Trebnje–Novo mesto.

Deviacije cest na območju Celja

Sestavni del tretje razvojne osi – srednji del (državna cesta med AC A1 Maribor–Ljubljana in A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu), med AC Celje vzhod–Kidričeva cesta–Polule, je tudi vzhodna obvozna cesta Celje. Na območju Celja je predvidena navezava priključka »Tremerje« z avtocestnim priključkom Celje – vzhod (Ljubečna) z delnimi rekonstrukcijami obstoječih cest ter z izgradnjo nove vzhodne vezne ceste, ki s predorom poteka pod Grajskim hribom. Z rekonstrukcijo Kidričeve ceste in novogradnjo povezovalne ceste med Kidričevo cesto in regionalno cesto R3-452/1403 Bukovžlak–Teharje se varianta poveže na obstoječo regionalno mrežo, katera je neposredno navezana na AC A1.

Tehnični podatki o varianti optimizirana OPNVR

Glavna trasa:	55,9 km
Deviacije na območju Celja:	9,0 km
Ostale deviacije:	34,1 km

Optimizirana OPNVR poteka po občinah: Žalec, MO Celje, Laško, Radeče, Sevnica, Mokronog Trebelno, MO Novo mesto.

Varianta kombinirana 2

Potek variante kombinirana 2 je od začetka, od priključka Lopata, do priključka Zidani Most enak (varianta kombinirana 2 je na tem delu enaka varianti optimizirana OPNVR).

Začetek trase je v obstoječem avtocestnem priključku Lopata na avtocesti A1 Šentilj–Koper, ki se preuredi v razcep. Za razcepom Lopata se usmeri proti jugu in sledi obstoječi G1-5 do Levca, kjer je predviden nov priključek Levec, v katerem se na glavno cesto priključuje R2-447 Medlog–Žalec. Regionalno cesto prečka z viaduktom, ki hkrati premošča tudi železniško progo Celje–Velenje. V nadaljevanju zavije po dolini Šahovega in Lajnarjevega grabna v hrib Košnica, ki ga prečka s predorom »Hum«. Za njim sledi predor »Slomnik«, za katerim se trasa spusti proti Savinji v koridor obstoječe glavne ceste G1-5 Celje–Rimske Toplice–Zidani Most, kjer je predviden novi priključek »Tremerje«.

V priključku »Tremerje« se na cesto navezuje vzhodna celjska obvoznica, ki traso povezuje z avtocestnim priključkom Ljubečna na avtocesti A1 Šentilj–Koper in celjsko gospodarsko cono.

V nadaljevanju trasa prečka železniško progo Zidani Most–Celje–Maribor in glavno cesto G1-5. Nato poteka proti jugu, prečka okljuk reke Savinje in s predorom »Debro« po zahodni strani obide naselje Laško. Za predorom se spusti v dolino Rečice v kamnolom Kuretno, kjer je predviden nov priključek Laško. Za priključkom Laško trasa preide v predor »Strmca«, za njim pa v dolino Savinje nad obstoječo G1-5. Nad dolino reke Savinje se trasa spusti v smeri priključka Rimske Toplice in sledi južno od koridorja obstoječe železniške proge. Trasa nadalje preide v predor »Vrhe«, za katerim se spet približa železniški progi do Rimskih Toplic, nakar se odmakne od železniške proge in zavije proti vzhodu s predorom »Globoko«. Za predorom oz. za naseljem Loka trasa prečka reko Savinjo in ponovno poteka po koridorju obstoječe glavne ceste G1-5 do hriba Grmada, ki ga prečka s predorom »Grmada«. Za predorom »Grmada« ponovno prečka reko Savinjo in železniško progo ter sledi železniški progi po južni strani proge do Zidanega Mosta, kjer je predviden priključek »Zidani Most«.

Na območju priključka »Zidani Most« se varianta kombinirana 2 nadaljuje s prečkanjem železniške proge Zidani Most–Celje–Maribor in reke Savinje. Z novim krožnim križiščem se priključi na obstoječo G1-5, ki se na tem delu rekonstruira.

Rekonstrukcija obstoječe ceste G1-5 med priključkom Zidani Most, Radečami ob upoštevanju načrtovane ceste Hrastnik–Zidani Most in do Sevnice vključno z obvoznico Boštanj

Obravnavan odsek predstavlja rekonstrukcijo obstoječe glavne ceste G1-5 med novim krožnim križiščem priključka Zidani Most na levem bregu Savinje in navezavo na predvideno novo ureditev glavne ceste G1-5. Dolžina predvidene ureditve znaša 6.350 m.

S projektom Hrastnik–Zidani Most se devira tudi glavna cesta G1-5. V nadaljevanju je predvidena ureditev glavne ceste G1-5 od Radeč do Sevnice.

Rekonstrukcija obstoječe ceste med Sevnico in Trebnjem

Pri obravnavanem odseku se preuredi trasne elemente na obstoječi regionalni cesti R1-215 Trebnje–Mokronog–Boštanj in se izvede novogradnja na odsekih, kjer rekonstrukcija obstoječe trase ne zagotavlja primerne računske hitrosti na celotnem odseku.

Pododsek Boštanj–Mokronog

Obravnavani pododsek se začne z nivojskim križanjem R1-215 odsek Mokronog–Boštanj na G1-5 v Boštanju. Trasa poteka iz Boštanja proti Mokronogu ob desnem bregu reke Mirne po obstoječi cesti R1-215 z rekonstrukcijo le te. Ob predvidenih rekonstrukcijah je predvidena tudi delna korekcija tras, v okviru katerih sta predvidena tudi predor in pokriti vkop »Tinger«. Do naselja Tržišče se na trasi deloma rekonstruirajo obstoječi elementi deloma pa se izvedejo novi z elementi za hitrost 90 km/h. Od Skrovnika do severne strani Mokronoga se prav tako rekonstruira elemente obstoječe ceste. V kilometru 16+600 se trasa naveže na načrtovano novogradnjo obvoznice Mokronog, ki poteka severno od naselja in z viaduktom prečka najnižji del doline in Stajniški potok. Pododsek se konča z novim krožnim križiščem na obstoječi regionalni cesti, ki je hkrati točka navezave obvoznice Mokronog na obstoječe stanje.

Pododsek Mokronog–Trebnje

Obravnavani pododsek se začne v isti točki kot se konča pododsek Boštanj–Mokronog. Takoj za krajšo rekonstrukcijo se izvede novogradnja z izboljšanimi elementi trase, saj obstoječi ne ustrezajo za predvideno računsko hitrost. Mimo Martinje vasi poteka trasa po rekonstruirani obstoječi cesti. Naprej se trasa nadaljuje po rekonstruirani obstoječi cesti do novega nadvoza čez železniško progo Sevnica–Trebnje. Tik za nadvozom se izvede nivojsko križanje za priključek dostopnih cest do okoliških naselij. Mimo Bistrice pri Mokronogu ter južno od naselja Prelesje trasa poteka po rekonstruirani obstoječi cesti z

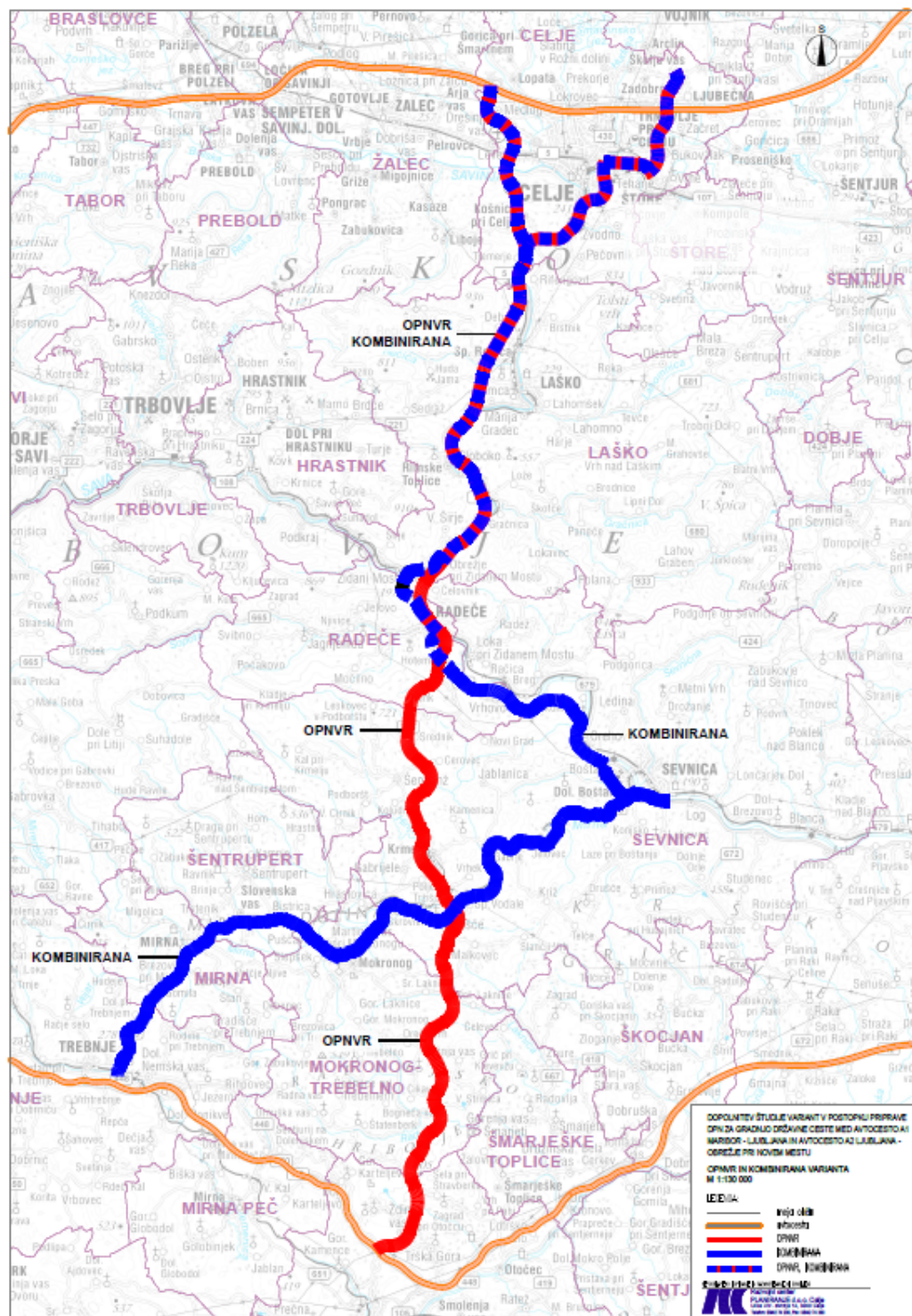
manjšimi popravki predvsem krožnih lokov. Pred naseljem Rakovnik se trasa odcepi od obstoječe ceste R1-215 in poteka tik ob železniški progi Sevnica-Trebnje južno od naselja Rakovnik pri Šentrupertu. V nadaljevanju se spet priključi na potek obstoječe regionalne ceste R1-215. V kilometru 23+110 se trasa naveže na obvoznico Mirna. Na obvoznico Mirne se tik za začetkom z novim krožnim križiščem naveže obstoječa regionalna cesta skozi Mirno, trasa pa se preusmeri ob potek železniške proge in za mostom čez Mirno poteka naprej ob reki ob poslovni coni, kjer deloma poteka po trasi obstoječe Ceste na Gradec. V območju za prečkanjem potoka Zabrščice se izvede novo krožno križišče z navezavo na regionalno cesto R1-215 za dostop do centra Mirne, kjer se tudi konča območje obvoznice Mirne. Od tu naprej trasa proti Trebnjemu poteka po koridorju obstoječe regionalne ceste s posameznimi izboljšavami tehničnih elementov. Od stacionaže 25+450 do 26+580 se izvede novo izven nivojsko križanje nove trase z železniško progo z ustrezno dolžino popravkov regionalne ceste do cca. 150 m od obstoječega nivojskega prehoda pri Brezovici. Do območja Golega Vrha trasa poteka po obstoječi regionalni cesti. V območju poteka mimo Golega Vrha se izvede novogradnja trase s korekcijo horizontalnih in vertikalnih elementov do navezave na obstoječo regionalno cesto R1-215. Po tej cesti trasa kombinirane variante poteka vse do križišča z regionalno cesto R1-5 Grm–Trebnje, preko katere se trasa kombinirane variante naveže na AC priključke Trebnje vzhod.

Deviacije cest na območju Celja so enake, kot pri varianti optimizirana OPNVR.

Kombinirana varianta poteka po občinah: Žalec, MO Celje, Laško, Radeče, Sevnica, Mokronog Trebelno, Šentrupert, Mirna, Trebnje.

Tehnični podatki o varianti kombinirana 2

Glavna trasa:	69,3 km
Deviacije na območju Celja:	9,0 km
Ostale deviacije:	16,9 km

Slika 1: Shematski prikaz variant državne ceste med AC A1 Maribor–Ljubljana (pri Celju) in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu

Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta za državno cesto med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (3. razvojna os – sredina) je pripravljen na podlagi pobude takratnega Ministrstva za promet z dne 25. 1. 2006 in upoštevajoč dogovor s 16. koordinacijskega sestanka nosilcev urejanja prostora in projektnih

skupin v postopkih državnega prostorskega načrtovanja za državne ceste (zabeležka št. 024-3/2024-2560 z dne 27. 3. 2025).

Sklep, skladno s 93. členom ZUreP-3, vsebuje: cilje načrtovane prostorske ureditve, opis načrtovane prostorske ureditve z osnovnimi značilnostmi in okvirnim območjem in občinami, na območju katerih bo predvidoma načrtovana prostorska ureditev, navedbe o pobudniku in investitorju državnega prostorskega načrta, nosilcih urejanja prostora, ki sodelujejo pri pripravi državnega prostorskega načrta, obveznost izvedbe postopkov celovite presoje, obveznosti vseh udeleženi v postopku v zvezi s pripravo državnega prostorskega načrta, ter seznam strokovnih podlag in način pridobitve strokovnih rešitev.

III. POJASNILA V ZVEZI S PRIPRAVO INVESTICIJSKE DOKUMENTACIJE

Investicijska dokumentacija se pripravlja v skladu z Uredbo o enotni metodologiji za pripravo in obravnavano investicijske dokumentacije na področju javnih financ (Uradni list RS, št. 60/2006, 54/2010 in 27/2016) in Uredbo o metodologiji priprave in obravnave investicijske dokumentacije na področju državnih cest in javne železniške infrastrukture (Uradni list RS, št. 5/2017) ter v skladu z 91. členom ZureP-3.

V postopku izdelave državnega prostorskega načrta je bil izdelan Dokument identifikacije investicijskega projekta za gradnjo državne ceste med AC A1 Maribor–Ljubljana in AC A2 Ljubljana–Obrežje pri Novem mestu (PNZ svetovanje projektiranje d.o.o. in Tempus Babnik, marec 2008) na podlagi katerega je bil sprejet Sklep o potrditvi identifikacije investicijskega projekta št. 1076 z dne 21. 5. 2008.

IV. Predstavitev presoje posledic na posamezna področja.

a) Posledice na javnofinančna sredstva v višini, manjši od 40 000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih

Predlagano gradivo ima posledice na javnofinančna sredstva večji od 40 000 EUR. Obrazložitev je podana pod točko 7.b spremnega dopisa gradiva.

b) Posledice na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije

Predlagano gradivo **nima** posledic na usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije. Usklajevanje državnega prostorskega načrta s pravnim redom EU ni potrebno.

c) Administrativne posledice

Predlagano gradivo **nima** administrativnih posledic. Sklep o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja je podlaga za strokovnih podlag ter državnega prostorskega načrta v skladu ZUreP-3. Predlog sklepa je pripravljen tako, da konkretizira obveznosti, določene s področnimi predpisi.

č) Posledice na gospodarstvo, posebej na mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij

Predlagano gradivo **ima** posledice na gospodarstvo, saj mora investitor državnega prostorskega načrtovanja v skladu s sklepom o pripravi državnega prostorskega načrta naročiti izdelavo študije variant (utemeljitve rešitve) in drugih strokovnih podlag ter državnega prostorskega načrta. Investitor te dokumentacije ne izdela sam, ampak jo naroči

pri podjetjih, registriranih za dejavnost prostorskega načrtovanja, projektiranja oz. za druge dejavnosti, če za izdelavo posamezne dokumentacije to določa zakon.

d) Posledice na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Predlagano gradivo **nima** posledic na okolje, kar vključuje tudi prostorske in varstvene vidike. V skladu z ZUreP-3 se v postopku priprave državnega prostorskega načrta, v fazi izdelave študije variant, predlagana rešitev obravnava s prostorskega, varstvenega, tehnološkega in ekonomskega vidika ter utemelji.

V postopku bo izvedena celovita presoja vplivov na okolje, skladno z določilo 1. odstavek 84. člena ZUreP-3. Skladno z odločbo MOP št. 35409-139/2006 z dne 13. 6. 2006 je sestavni del postopka CPVO je izvedba presoje sprejemljivosti v naravo na varovana območja.

e) Posledice na socialno področje

Predlagano gradivo **nima** posledic na socialno področje. Sklep o pripravi državnega prostorskega načrta je podlaga za pripravo dokumentacije v postopku priprave državnega prostorskega načrta v skladu z ZUreP-3. Predlog sklepa je pripravljen tako, da konkretizira obveznosti, določene s področnimi predpisi.

f) Posledice na dokumenta razvojnega načrtovanja, in sicer na nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja, na razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna ter na razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij

Predlagano gradivo **nima** posledic na dokumenta razvojnega načrtovanja.